

นัยสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บปวด “ฉันคือเอรี่ กับประสบการณ์ข้ามแดน”

Implications in the Traumatic Story of “I am Ary”

ศิริพร แทนสุวรรณ^{1*} และ วรณนະ หนูหมื่น²

Siriporn Tansuwan^{1*} and Wanna Numun²

¹ภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

²คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

*ติดต่อผู้เขียน siporn.way@gmail.com

ส่งบทความ 1 พฤศจิกายน 2559 | แก้ไข 10 มีนาคม 2560 | ตอรับ 25 เมษายน 2560 | เผยแพร่ 19 กรกฎาคม 2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และค้นหานัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวด ฉันคือเอรี่ กับประสบการณ์ข้ามแดน ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นกรอบการศึกษา เสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาในแบบวรรณคดีวิจารณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดข้างต้น แสดงนัยสำคัญ 4 ประการ คือ 1) บอกเล่ารอยบาดแผลในความทรงจำ 2) ซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม 3) เยียวยาบาดแผลความทรงจำ และ 4) ลบล้างตราบาป

ฉันคือเอรี่ กับประสบการณ์ข้ามแดน เป็นวรรณกรรมอัตชีวประวัติที่แสดงบทเรียนชีวิตจากประสบการณ์ที่ผิดพลาด จนได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าความเป็นคน ผู้เขียนสื่อประสบการณ์ที่เคยเป็นโสเภณีและนักโทษหญิง โดยเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนชายขอบเพื่อท้าทายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอ วรรณกรรมเรื่องนี้เป็นการสร้างพื้นที่และตัวตนในมุมมองใหม่ของผู้เขียน เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน

คำสำคัญ: เรื่องเล่าความเจ็บปวด, โสเภณี, อัตชีวประวัติ

Abstract

This research article's objectives were to analyze and discover implications of the traumatic story of I am Ary: Experiences across borders. The conceptual framework of traumatic stories was employed to conduct the research, and literary criticism was employed to present research findings. The findings revealed four implications by the author: 1) her narration of painful memories; 2) her hidden explanation to the society; 3) the healing of her painful memories and 4) the erasing of sins.

I am Ary: Experiences across borders is an autobiography narrating the author's life lessons and past mistakes that eventually lead to her realization of the meaning and values of a human being. The author recounted her experiences as a prostitute and prisoner, and speaking of her life from a marginal person's point of view, she also challenged the society that branded her according to her past. This literature, therefore, provides a platform for a person, helps rebuild a new identity, creates a new notion of the society, and asks for rights and freedom as well as equality in human values.

Keywords: autobiography, prostitute, traumatic story

■ บทนำ

การสื่อสารประสบการณ์ของมนุษย์คู่กับการเผยแพร่วรรณคดี นึกคิดต่อชีวิต คือบทบาทของวรรณคดี (ดวงมน จิตรจันทน์, 2556, น. 25) ทั้งนี้ผู้สร้างวรรณคดีจำเป็นต้องอาศัย “เรื่องเล่า” เพื่อทำความเข้าใจชีวิต เรื่องเล่าที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ในแง่หนึ่งก็คือ เรื่องเล่าที่สื่อประสบการณ์ความเจ็บปวด

ของมนุษย์ อาทิเรื่องเล่าความเจ็บป่วย (ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2551)

มีผลการศึกษาของ ชุตินา ประภาศวุฒิสาร (2551) ที่ศึกษาเรื่อง “เขียนชีวิต ลิขิตตัวตน: เรื่องเล่าความเจ็บป่วยในเอสดีไออาร์” พบว่า งานอัตชีวประวัติที่ผู้เขียนเรื่องเล่าได้พยายามสื่อสารนั้น โดยเฉพาะเรื่องเล่าความเจ็บป่วย วัตถุประสงค์ก็เพื่อ

ให้สังคมรับรู้ความทุกข์ของตน ผู้เขียนได้ทำความเข้าใจช่วงเวลา
ที่เจ็บปวดของตนรวมถึงความเจ็บป่วยของตัวเองพร้อมกับที่ตน
ได้ตระหนักเป็นบทเรียนชีวิต อีกทั้งยังได้เยียวยาประสบการณ์
อันปวดร้าวดังกล่าว งานเขียนอัตชีวประวัติเรื่องเล่าความเจ็บปวด
อย่างเรื่องเล่าความเจ็บป่วยนั้น คือการเล่าเรื่องย้อนหลัง
ผู้เขียนอาศัยความทรงจำที่ปวดร้าวย้อนคิดถึงเหตุการณ์ในอดีต
จากมุมมองของตนในปัจจุบัน เพื่อสร้างวุฒิภาวะจาก
ประสบการณ์ในอดีต

ความลุ่มลึกในผลการศึกษาข้างต้นของ ชุติมา
ประกาศวุฒิสาร (2551) กระตุ้นให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องเล่า
ความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติเรื่อง ฉันคือเอรี กับประสบการณ์
ข้ามแดนของ ธนิตดา สว่างเดือน ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศระดับ
ดีเด่น ประจำปี 2552 งานชิ้นนี้มุ่งสืบเสาะประสบการณ์ตรงของ
ผู้เขียนที่เคยเป็นโสเภณีและนักโทษหญิง โดยเล่าชีวิตจากจุดยืน
ของคนชายขอบ ที่พยายามตอบข้อตำหนิของสังคมซึ่งพิพากษา
เธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ผู้วิจัยจะได้ค้นหานัยสำคัญของวรรณกรรม
เรื่องนี้ต่อไป

■ วัตถุประสงค์การวิจัย

วิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวดแนว
อัตชีวประวัติ ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดนในด้าน
การสื่อสารตัวตนของผู้เล่าให้สังคมรับรู้

■ ขอบเขตการวิจัย

เรื่องเล่าความเจ็บปวดแนวอัตชีวประวัติ ฉันคือเอรี
กับประสบการณ์ข้ามแดน ของ ธนิตดา สว่างเดือน ซึ่งได้รับ
รางวัลชนะเลิศระดับดีเด่น ประจำปี 2552

■ วิธีการวิจัย

ศึกษาแนวคิดสำคัญของเรื่องเล่าความเจ็บปวด
แนวอัตชีวประวัติ ในแง่ที่มีบทบาทสื่อสารให้สังคมรับรู้ถึง
ความทุกข์ของผู้เล่า ได้ทำความเข้าใจช่วงเวลาเจ็บปวดของ
ตัวเองพร้อมกับที่ตนได้ตระหนักเป็นบทเรียนชีวิต อีกทั้งยังได้
เยียวยาประสบการณ์อันปวดร้าวดังกล่าว (ผู้วิจัยดูงานของ ชุติมา
ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) นี่ถือเป็น
กรอบการศึกษาเพื่อวิเคราะห์นัยสำคัญของเรื่องเล่าความ
เจ็บปวด แนวอัตชีวประวัติในขอบเขตการศึกษา และนำเสนอ
อภิปรายผลการศึกษาด้วยวิธีการทางวรรณคดีวิจารณ์

■ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องเล่าที่สื่อประสบการณ์ความเจ็บปวดของมนุษย์ อาทิ

เรื่องเล่าความเจ็บป่วย มีผลการศึกษาของ ชุติมา ประกาศวุฒิสาร
(2551, น. 128-170) ที่ศึกษาเรื่อง “เขียนชีวิต ลิขิตตัวตน:
เรื่องเล่าความเจ็บป่วยในเอสดีไออาร์” พบว่า ผู้เล่าเรื่องประเภท
ดังกล่าวต้องอาศัยระยะเวลาและความกล้าหาญในการตัดสินใจ
เปิดเผยเรื่องราวของตนให้ผู้อื่นหรือสังคมรับรู้ นอกจากนี้ชุติมา
ประกาศวุฒิสาร (2551, น. 128-170) ยังกล่าวถึงบทบาทสำคัญ
ของเรื่องเล่าความเจ็บป่วย โดยมองด้วยแง่มุมทางวรรณคดี
ศึกษาว่าการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านการ
บอกเล่าหรืองานเขียนแนวอัตชีวประวัติ ถือเป็นส่วนหนึ่งของ
กระบวนการเผยแพร่ตัวตนของผู้ป่วย หรือผู้ประสบความเจ็บปวด
และคือการท้าทายความรู้สึกที่เป็นตราประทับ ซึ่งสังคมประทับ
แก่ผู้เล่าไว้

ประเด็นที่พึงสังเกต คือ ชุติมา ประกาศวุฒิสาร (2551,
น. 128-170) ชี้ว่าสิ่งสำคัญในเรื่องเล่าความเจ็บป่วย คือ ความ
ปรารถนาที่ต้องการจะเปิดเผยเรื่องราวของตน หรือจะเก็บงำ
เรื่องราวนั้นเอาไว้ ประเด็นดังกล่าว แฟรงค์ (Frank, 2002,
อ้างถึงใน ชุติมา ประกาศวุฒิสาร, 2551, น. 128-170) ชี้ว่า
เรื่องเล่าความเจ็บป่วยมีบทบาทสำคัญ คือ 1) การเล่าเรื่องของ
ตัวเอง คือ การแสวงหาความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับ
สภาพจิตใจของตน 2) การที่ผู้ป่วยหรือผู้ปวดร้าวได้บอกเล่า
ประสบการณ์ของตนเองนั้น ถือเป็นสารสนเทศระหว่างตัวตน
ในอดีตกับตัวตนในปัจจุบัน 3) สิ่งที่ผู้ป่วย หรือผู้ปวดร้าวกระทำ
ผ่านเรื่องเล่าก็คือ การต่อรองหรือการทำความเข้าใจกับตัวตนเก่า
ที่ยังด้อยวุฒิภาวะให้ทำใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
และ 4) มีการใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้ชีวิตมากกว่า
ยึดติดกับความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น

ในวงวรรณคดีศึกษา ก็ยังมีความสนใจที่จะค้นหานัยสำคัญ
ของเรื่องเล่าบาดแผล โดยกรองกาญจน์ อัจฉริยะสุนทร (2556,
น. 107-136) เขียนผลการศึกษาไว้ในบทความ “เลือนราง
พราง-เผย หลอกหลอน: เรื่องเล่าบาดแผลของเหยื่อความ
รุนแรงในครอบครัว” กรองกาญจน์ อัจฉริยะสุนทร (2556,
น. 107-136) มุ่งวิเคราะห์บทประพันธ์ของดาชา มารารานี
(Dacia Maraini) นักเขียนหญิงอิตาลี วรณกรรมของ
ดาชา มารารานี ได้รับรางวัลมากมายจากอิตาลี อาทิ รางวัล The
Fregene Prize, รางวัล The Strega Prize เป็นต้น ขอบเขต
การศึกษาของกรองกาญจน์ คือ วิเคราะห์วรรณกรรม 3 เรื่อง
ของดาชา มารารานี ได้แก่ 1) La Lunga Vita di Marianna
Ucria 2) Voci และ 3) Bagheria

กรองกาญจน์ อัจฉริยะสุนทร (2556, น. 107-136)
พิจารณาว่าผลงานทั้ง 3 เรื่องของ ดาชา มารารานี ได้ปูพื้นความ
เข้าใจแก่ผู้อ่าน โดยนักเขียนหญิงอย่าง ดาชา ได้ชี้ว่าเดิมคนทั่วไป

มักเห็นว่าพื้นที่บ้านเป็นสถานที่ปลอดภัยและเต็มไปด้วยความรักความอบอุ่น แต่ขณะเดียวกันก็มีบ้านของบางครอบครัวเป็นอาณานิคมอันตราย ซึ่งซ่อนเร้นการล่วงละเมิดทางเพศ การนำเสนอประเด็นสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงถูกคนในบ้านขึ้นใจ กรองกาญจน์วิเคราะห์ว่านักเขียนหญิงอย่างดาชาพยายามกระตุ้นสังคมไม่ให้ติดยึดกับมายาคติของพื้นที่บ้านว่าเต็มเปี่ยมไปด้วยรัก ขณะเดียวกันดาชาก็เผยให้ผู้อ่านเห็นความเจ็บปวดและอึดอัดใจเมื่อสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงถูกคนในบ้านข่มขืน ผู้เป็นเหยื่อลำบากใจอย่างยิ่งที่จะเล่าประสบการณ์เลวร้ายดังกล่าวให้สังคมรับรู้ โดยเฉพาะคนในครอบครัว ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อก็กังเืองไม่กล้าบอกความรุนแรงทางเพศที่เธอถูกสมาชิกในบ้านขึ้นใจ

กรองกาญจน์ อธิบายสุนทร (2556, น. 107-136) วิเคราะห์ว่าบทประพันธ์ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวของ ดาชา มีการเล่าบาดแผลที่เกิดจากความรุนแรงทางเพศในครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ถูกล่วงละเมิดและต่อจิตใจคนในครอบครัว อนึ่งแม้ ดาชา จะสร้างเรื่องให้ผลงานวรรณกรรมทั้ง 3 เรื่องมีบริบทของชนชั้น ยุคสมัย และวัฒนธรรมแตกต่างกัน แต่น่าสังเกตว่าอุดมการณ์ปิตาธิปไตยในสังคมอิตาเลียนก็ทำให้เกิดความรุนแรงทางเพศในครอบครัว

การพยายามชี้แจงและอธิบายกับสังคม ก็ยังมีให้เห็นในเรื่องเล่าความเจ็บป่วย แฟรงค์ (Frank, 2002; Nye, 2000, อ้างถึงใน ชูติมา ประกาศุฒิสาร, 2551, น. 128-170) ชี้ว่าเรื่องเล่าความเจ็บป่วยได้ทำหน้าที่สร้างการเรียนรู้ถึงความอ่อนแอเมื่อครั้งอดีตกับการเริ่มคิดได้ในรูปแบบตัวตนปัจจุบัน กล่าวได้ว่าสิ่งที่ผู้ป่วยกระทำผ่านเรื่องเล่าความเจ็บป่วยของพวกเขา ก็คือการทำความเข้าใจกับตัวตนเก่า ให้ทำใจยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และใช้โอกาสนี้แสวงหาความหมายให้กับชีวิต ทั้งนี้การได้สื่อเรื่องราวความเจ็บปวดในใจของผู้ป่วยก็ถือเป็นการได้รับบายความปวดร้าวด้วย อนึ่งมีประเด็นที่น่าคิดสำหรับการสื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บป่วย นั่นก็คือบุคคลเหล่านี้ได้ใช้เรื่องเล่าเป็นสื่อในการสร้างชุมชนของพวกเขา ทั้งในแง่การแบ่งปันประสบการณ์ความเจ็บปวดที่มีร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงสายสัมพันธ์เพื่อเรียกคืนสถานะและศักดิ์ศรีความเป็นคน สิ่งที่สำคัญคือนี่เป็นการต่อรองความหมายกับสังคมโดยใช้วรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บป่วยเป็นช่องทางปฏิเสธตราบาปที่สังคมตำหนิพวกเขา เพราะในงานเขียนของพวกเขา ก็ได้บอกเล่าการทำให้ประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วย

การวิเคราะห์เรื่องเล่าความปวดร้าว ฉันทิเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ ชูติมา ประกาศุฒิสาร (2551) ที่ศึกษาเรื่อง “เขียนชีวิต ลีขิตตัวตน:

เรื่องเล่าความเจ็บป่วยในเอตส์ไดอารี่” เป็นแนวทางการวิเคราะห์ครั้งนี้ โดย ฉันทิเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน มี 4 ประเด็นการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) เรื่องเล่าความเจ็บปวด ฉันทิเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน 2) การมีรอยบาดแผลในความทรงจำ 3) การซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม 4) การเยียวยาบาดแผลความทรงจำและการลบล้างตราบาป

■ ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิเคราะห์นัยสำคัญของ ฉันทิเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน

1. เรื่องเล่าความเจ็บปวด ฉันทิเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน

เรื่องเล่าความเจ็บปวดเป็นบทเรียนชีวิตที่ได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน มีเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่ฉายแสงมุมคุณค่าของชีวิตท่ามกลางบทเรียนสำคัญ ซึ่งได้รับการเผชิญทุกข์นั้นคือวรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติเรื่อง ฉันทิเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ของ ธนิตดา สว่างเดือน วรรณกรรมชิ้นนี้เธอเขียนขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทยที่ไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิง ข้อหาค้าประเวณี ธนิตดา สว่างเดือน อาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือในการชี้แจง ทบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวด งานเขียนของธนิตดาจึงมีลักษณะคล้ายการแก้ต่างซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เล่าอย่างตัวเธอได้สื่อสารเรื่องราวความทุกข์ทรมานในชีวิต โดยเฉพาะถูกสังคมเหยียดหยามกับอาชีพขายบริการทางเพศ (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

นอกจากนี้การที่เธอเป็น “นักโทษหญิง” ซึ่งถูกคุมขังด้วยข้อหาค้าประเวณี นั้นยังเป็นตราบาปและแผลฝังใจ ทั้งนี้การที่เธอเป็นโสเภณีและถูกขังคุกมาแล้ว ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา ดังนั้นการเล่าเรื่องอัตชีวประวัติผ่านงานเขียนของธนิตดา จึงดูคล้ายการเล่าชีวิตจากจุดยืนของคนขายขอบที่สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าความเป็นคน กล่าวได้ว่า การเล่าเรื่องของ ธนิตดา หรือที่เรียกแทนตัวเองว่า เอร์รี่ ซึ่งเป็นชื่อในวงการค้าประเวณี เรื่องเล่าของเธอไม่ใช่เพียงคำให้การต่อสังคม แต่มีประเด็นสำคัญที่เธอพยายามสร้างตัวตนอีกแง่ที่จะสื่อสารให้สังคมรับรู้ในอีกด้านที่มีคุณค่าของเธอ นอกจากนี้เรื่องเล่าดังกล่าวยังแฝงเร้นการทำทนายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอ ธนิตดาหรือเอร์รี่ ใช้วรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดขึ้นนี้อธิบายความรู้สึกนึกคิดของเธอให้สังคมรับรู้ เพื่อจะได้ทำความเข้าใจและปรับทัศนคติในการมองโสเภณีและนักโทษหญิงด้วยสายตาที่เป็นธรรมมากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้ของธนิตดา ยังเป็นการสร้างพื้นที่และตัวตน

ในมุมมองใหม่เพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียม ในคุณค่าความเป็นคน อันจักทำให้เธอได้พ้นจากการถูกผลักให้ อยู่ในสถานะชายขอบและจำเลยของสังคม อัตชีวประวัติ ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ยังเป็นวรรณกรรมที่ช่วยบรรเทาความกดดันและเยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตินา ประกาศาศุทธิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

อัตชีวประวัติเรื่องนี้ ผู้เล่าอย่าง ธนิตดาหรือเอรี ได้สะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีตผ่านการเล่าเรื่องของตนเอง พร้อมประกาศว่าสิ่งที่เธอเล่านั้นเป็นการหันกลับไปทบทวนชีวิต ตั้งแต่ประสบการณ์วัยเยาว์ไปจนถึงการเลือกเส้นทางเป็นโสเภณีไทยในต่างแดน (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตินา ประกาศาศุทธิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ช่วงเวลาร่วม 40 ปีที่ผ่านมาของการบอกเล่าชีวิตนั้น ธนิตดาหรือเอรี ชี้แจงตั้งแต่สภาพความเป็นอยู่อันยากจนของครอบครัวในวัยเด็ก กระทั่งถึงจุดพลิกผันครั้งสำคัญของชีวิตที่นำเธอสู่เส้นทางโสเภณี ว่ามีมูลเหตุมาจากความผิดพลาดสมัยที่เธอเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยลอบมีเพศสัมพันธ์กับญาติสนิทและตั้งครุภรรยา ธนิตดา เล่าว่า แม้เธอจะพยายามแก้ไขความผิดพลาดนี้โดยทำแท้งถึง 4 ครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะเธอรู้สึกผิดต่อลูกและทนเจ็บปวดไม่ได้ เธอจึงเลือกให้ลูกอยู่ในครรภ์ต่อไป เมื่อคลอดจึง พบว่า ลูกมีความผิดปกติ หมอแจ้งว่าเป็นผลจากที่เธอติดเชื้อซิฟิลิสมาจากสามี และเธอกับลูกยังต้องรักษาโรคดังกล่าวต่อไปอีกด้วย นี่ถือเป็นความผิดพลาดและความเจ็บปวดครั้งแรกที่สำคัญในชีวิต

ปัญหาต่อไปที่เธอเผชิญ คือ การหมดหนทางเรียนต่อ เพราะขาดทั้งคุณสมบัติที่มีลูกติดและไม่มีทุนทรัพย์เพราะความยากจน เมื่อไม่มีโอกาสเรียนต่อแล้วจะหันไปทำหน้าที่แม่เลี้ยงดูลูกอย่างดีที่สุด ธนิตดา ก็ต้องเจ็บปวดใจอีกครั้งที่ถูกสามีทอดทิ้ง เธอไม่มีเงินเลี้ยงลูก จึงตัดสินใจหางานทำ แต่ด้วยข้อจำกัดที่การศึกษาต่ำ ขาดความรู้ และไม่มีประสบการณ์ชีวิตเพียงพอ ธนิตดา จึงเชื่อเพื่อนที่เป็นโสเภณี โดยทำตามคำชักชวนไปหางานที่พัทยา แม้หวังจะเป็นบาร์เทนเดอร์ แต่กลับถูกเพื่อนหลอกพาเธอไปนั่งในตู้กระจกให้ผู้ขายบริการทางเพศ สุดท้ายเธอก็เป็นโสเภณีเพื่อจะได้นำเงินมาเลี้ยงตัวเองและลูก

ธนิตดาหรือเอรี เขียนเล่าว่าเงินก้อนแรกที่ได้มานั้น เธอยังไม่ได้เสียตัว เพราะชายผู้ซื้อบริการสงสารที่เธอถูกเพื่อนหลอกมาทำงาน จึงให้ค่ารถเธอเดินทางกลับบ้านเกิด ประเด็นที่ชวนพิเนช คือ ในระหว่างที่ธนิตดาเขียนเล่าความผิดพลาดในอดีต เธอก็มีความกล้าที่จะยอมรับข้อบกพร่องของตน จึงบอกให้สังคมรู้ว่าเธอก็ดีดีความสบาย ไม่อยากทำงานเหน็ดเหนื่อย จึงไม่ได้เดินทางกลับบ้านเกิดตามที่ชายผู้ซื้อบริการให้เงินไว้

แต่ ธนิตดาหรือเอรี กลับตัดสินใจค้าประเวณีต่อไป ประสบการณ์ที่สื่อผ่านการเล่าอัตชีวประวัติในส่วนนี้ นับเป็นการชี้ถึงวุฒิภาวะประการหนึ่งที่เธอเล็งเห็นจุดเริ่มที่ต้องเผชิญความเสื่อมเสียในชีวิตว่ามาจากการรักสบาย ไม่สู้งานหนัก พื้นฐานนิสัยดังกล่าว ชักนำให้เธอเลือกอาชีพเป็นโสเภณี จนไปขายตัวที่ต่างแดนอีกด้วย ธนิตดาหรือเอรี เขียนเล่าถึงสัญญาตมฝ่ายต่ำของตนเกี่ยวกับการตัดสินใจเอาชีพโสเภณี แม้มีข้ออ้างว่าต้องการเงินเลี้ยงตัวและลูกพร้อมช่วยเหลือทางบ้านว่า “ตอนนั้นฉันเริ่มจะเข้าใจงานแล้วว่ามันคืองานอะไร ฉันไม่ได้อยากทำ แต่สถานการณ์มันบังคับให้ฉันต้องทำ ฉันมีภาระต้องเลี้ยงดูลูกต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน กลับบ้านไปก็คงจะลำบากไม่รู้จะทำงานอะไร และก็คงจะไม่มียานไหนที่จะได้เงินเท่ากับงานนี้ ... เมื่อฉันมีเงินขึ้นมาบ้างก็จะกลับบ้านและเลิกอาชีพนี้” (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 54)

สิ่งที่พึงสังเกต คือ ข้อความที่เล่าถึงชีวิตในช่วงนี้นัยยะแรกสื่อถึงความกล้าที่ ธนิตดาหรือเอรี ยอมรับข้อเสียของพื้นฐานนิสัยตนเอง นัยยะที่สองมีประเด็นแฝงเร้นว่าผู้เล่า ก็พยายามชี้แจงพร้อมแก้ต่างกับสังคมถึงเหตุผลที่เธอต้องเลือกเป็นโสเภณี ทั้งนี้การพยายามอธิบายว่ามีแรงผลักดันสำคัญ คือ “ภาระต้องเลี้ยงดูลูก ต้องส่งเสียช่วยเหลือทางบ้าน” การอ้างถึง “ภาระ” ดังกล่าวให้สังคมได้รับรู้ นั้น นับเป็นการเลือกสื่อข้อมูลเพื่อผลต่อนัยยะที่สาม ซึ่ง ธนิตดา กำลังพยายามสร้างตัวตนใหม่ให้สังคมปรับเปลี่ยนมุมมองและเข้าใจเธอใหม่ว่าการเป็นโสเภณีนั้น ส่วนหนึ่งเพราะเธอคำนึงถึงชีวิตผู้อื่น คือ ลูกและพ่อแม่ทางบ้านที่มีความสำคัญมากกว่าการเผชิญความเจ็บปวดจากการที่เธอเป็นโสเภณี แรงมุมของความกตัญญูและการตระหนักถึงหน้าที่ แม้เป็นตัวตนใหม่ที่ ธนิตดา มุ่งสื่อสารสู่สังคมผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติเล่มนี้ของเธอ เรื่องเล่าฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน จึงมีความหมายตามนัยยะที่สี่ ซึ่งเสมือนว่า ธนิตดาหรือเอรี อาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเรื่องนี้ของเธอเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่ให้กับตนเองได้ข้ามพ้นจากปริมณฑลชายขอบซึ่งสังคมเหยียดหยาม และผลักเธอออกจากความหมายของผู้หญิงที่ดี เมื่อสังคมและผู้อ่านจำนวนมากได้รับรู้คำอธิบายดังกล่าวของเธอ ตำแหน่งที่ของ ธนิตดา นับจากนี้ก็ได้ปรับเปลี่ยนจากระดับชั้นของผู้หญิงไม่ดี เป็นหญิงที่มีความดีผสมอยู่ด้วยเฉกเช่นคนอื่นของสังคม และถือว่าเธอได้เรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนของตัวเองกลับคืนมาอีกครั้ง (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตินา ประกาศาศุทธิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

2. การมีรอยบาดแผลในความทรงจำ

การเล่าเรื่องย่อมมีความสำคัญ ในแง่ที่ผู้เล่ามุ่งสื่อ

ความหมายที่ตนเองต้องการ เมื่อเขียนฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ผู้เขียนแถลงว่าเลือกจะสื่อความน่าอายของตนเอง โดย “ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวดิฉันตลอด 40 ปี... ดิฉันขอยืนยันว่าสิ่งที่ดิฉันจะบอกเล่าต่อไปนี้ มันคือความจริงทุกประการ... ดิฉันรู้สึกกระดากอาย... ที่ต้องเอาประวัติของตัวเองมาบอก... เพราะมีบางสิ่งบางอย่างที่น่าอาย...” (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 13) ความน่าอายที่ว่าก็คือ ประสบการณ์เกือบ 40 ปี ที่ผู้เขียนนามเอรี อันเป็นชื่อในวงการชายตัว ต้องไปค้าประเวณีที่ต่างประเทศและถูกขังคุกอีกหลายปี เธอจึงเป็นทั้ง “โสเภณีข้ามชาติ” และ “นักโทษหญิงที่ต่างแดน” ความผิดพลาดดังกล่าวนี้เองที่ ธันดดาหรือเอรี ในฐานะผู้เล่าเรื่อง บอกเล่าประสบการณ์ของตนด้วยความรู้สึกละอายกับสังคมในความประพฤติเสื่อมเสียของตน นี่นับเป็นการสะท้อนเรื่องราวของตัวเองในอดีตผ่านการเล่าเรื่องของเธอ (ผู้วิจัยดูงานของ ชุดิมา ประภาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

การได้เล่าความน่าอายรวมถึงความปวดร้าวใจให้สังคมรับรู้ ในแง่หนึ่งก็เป็นวิธีที่ผู้เขียนได้อธิบายกับสังคมเพื่อร้องขอให้ทำความเข้าใจต่อความผิดพลาดในชีวิตเธอ (ผู้วิจัยดูงานของ ชุดิมา ประภาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ดัง เอรี บอกแก่สังคมว่าเพราะถูกคนในครอบครัวทำร้ายอย่างรุนแรงเป็นประจำ ประกอบด้วยความยากจน รวมถึงปัญหาบ้านแตกพ่อแม่แยกกัน (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 35, น. 40) ปัญหาดังกล่าวเป็นต้นเหตุส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้เธอเป็นโสเภณี หลังจากถูกสามีทอดทิ้ง และมีลูกที่ต้องเลี้ยงดู นี่นับเป็นการเลือกสื่อข้อมูลที่จะเล่าเพื่อให้สังคมเห็นใจเธอ

นอกจากการแก้ปัญหาที่ผลักดันให้เธอต้องเป็นโสเภณีข้ามชาติแล้ว เอรี ยังอาศัยอัตชีวประวัติของเธอชี้แจงความเลวร้ายที่ถูกคนของทางการไทยขูดรีด ดังที่เธอบรรยายในคราวกลับจากญี่ปุ่น “มีเจ้าหน้าที่ ตม. เดินตามเข้าไปพร้อมกับทำการปล้นทรัพย์สิน...ฉันโดนเต็มๆ 10 ใบ ก็ประมาณ 2 หมื่นบาท ...มีเจ้าหน้าที่คนหนึ่งเรียกชื่อฉันเข้าไปในห้อง...เค้าบอกเร็วๆ อย่าช้า...ไม่ฉันจะจับฉันส่งตำรวจว่าฉันเป็นพวกค้าประเวณี” (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 193) ความฉ้อฉลของเจ้าหน้าที่ทางการไทยที่เธอเขียนเล่านี้ ชี้ว่าสังคมก็มีความอับลัษณ์ไม่น้อยกว่าที่รังเกียจความเสื่อมเสียของเธอ จึงควรต้องตรวจสอบความเห็นอย่างรอบคอบในการที่จะด่วนตัดสินเธออย่างมีอคติ

ไม่เพียงการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม ธันดดาหรือเอรี ยังอาศัยงานอัตชีวประวัติของเธอเรียนรู้ความบกพร่องที่ผ่านมา (ผู้วิจัยดูงานของ ชุดิมา ประภาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ดังที่เธอเล่าย้อนถึงความทุกข์ขณะขายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีเพศสัมพันธ์กับคนรัก ว่า “การนอนกับ

แขกเพื่อแลกกับเงิน มันไม่มีความสุขเหมือนนอนกับคนที่เรารัก.. เรานอนกับคนที่เรารักถึงมันจะเจ็บแต่เราก็มีความสุข แต่การนอนกับแขก...ต้องเสียน้ำตา ทรมาน บางคนกักขฬะ โสมมสุดจะทนแต่ก็ต้องทน”(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 70)

การเล่าย้อนทบทวนถึงความรู้สึกดังกล่าว มีประเด็นสำคัญว่าผู้เขียนได้เรียนรู้ความทุกข์จากการตัดสินใจผิดพลาดในการเลือกเป็นโสเภณี ขณะเดียวกันผลการเรียนรู้ดังกล่าวก็มาจากการได้กลับไปไตร่ตรองถึงตัวตนเก่าที่ยังเลลาด้วยความคิดบทเรียนข้างต้นที่สร้างความตระหนัก นับว่าเป็นผลลัพธ์จากการได้เขียนเรื่องเล่าความเจ็บปวดเชิงอัตชีวประวัติของตนให้สังคมรับรู้ (ผู้วิจัยดูงานของ ชุดิมา ประภาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

การเผยตัวตนของผู้เขียนไม่เพียงแสดงแง่มุมความปวดร้าวในการประกอบอาชีพโสเภณี ธันดดาหรือเอรี ยังเล่าความบกพร่องในความคิดของเธอให้ผู้อ่านรับรู้ด้วย ดังที่สารภาพว่าที่เลือกขายตัวอย่างเต็มรูปแบบต่อไปก็เพราะ “รายได้ที่มากมาย” เธอขยายความว่า “เมื่อก่อนตอนที่ฉันไปขายตัว ฉันเกิดและเริ่มจากคำว่ามันจำเป็นต้องทำ ซึ่งใจไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะกลายเป็นผู้หญิงขายตัว ...แต่ตอนนี้มันกลับกลายเป็นว่า มันต้องทำ ถ้าไม่ทำก็คงไม่มีปัญหาหารายได้ที่มากมายอย่างนี้แน่นอน...” (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 76)

ความจริงที่ ธันดดาหรือเอรี ไม่ได้ปฏิเสธข้อเสียในนิสัยตนเองว่ารักความสบาย โลภอยากได้เงินทองมากมาย โดยยอมทิ้งศักดิ์ศรีของผู้หญิง ประเด็นนี้แม้ชวนสะท้อนใจที่อำนาจเงินสามารถครอบงำเธอได้เมื่อครั้งอดีต แต่ขณะเดียวกันนัยยะจากข้อความดังกล่าวก็ทำให้เห็นว่าผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้พยายามวางตัวเป็นกลาง ไม่แก่ต่างให้ตนเอง ทั้งยังชี้ว่ามูลเหตุความเจ็บปวดในประสบการณ์ของตนส่วนหนึ่งเพราะเริ่มจากการหลงผิดที่คิดว่าเงินเป็นเป้าหมายสำคัญของชีวิตยิ่งกว่าศักดิ์ศรีความเป็นคน

เมื่อถลำผิด เส้นทางชีวิตในอาชีพโสเภณีก็ยิ่งพัวพันกับอุปายมุข ธันดดาหรือเอรี เล่าว่าเธอยังถูกตำรวจจับและขังคุกครั้งที่ไปขายตัวต่างประเทศ ความผิด คือ ตรวจพบสารเสพติดในร่างกายและเป็นผู้ต้องหาคดีลักทรัพย์ ประสบการณ์แห่งความตกต่ำในครั้งนั้นเธอเล่าว่า

ถูกตำรวจจับ...หน้าซำยังเอาเรื่องของฉันไปลงข่าวหนังสือพิมพ์หน้า 1 ว่าฉันวางยาชิงทรัพย์ ฉันติดอยู่โรงพักได้ 3 วัน โดยที่ไม่ได้รับการติดต่อกับญาติพี่น้อง...ต่อมาแขกคนนั้นก็ได้มาให้การที่โรงพัก ...เค้าจะเป็นพยานให้ว่าฉันไม่ได้ขโมยเงินและข้าวของของเค้า ...ตำรวจ

บอกว่าไม่สามารถปล่อยตัวฉันได้เพราะส่งฟ้องแล้ว และก็เป็นคดีความอาญา เหตุเพราะฉันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทไว้ในครอบครอง ซึ่งฉันไม่เคยรู้และไม่เคยศึกษามาก่อนเลยว่า ยาที่ฉันกินอยู่มาเป็นเวลาเกือบสิบปี จะอยู่ในข่ายของยาเสพติดชนิดวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ... ศาลตัดสินจำคุกฉัน 7 ปี แต่ฉันให้การรับสารภาพโทษจึงเหลือครึ่งหนึ่ง คือ 3 ปี 6 เดือน ฉันทรุดลงล้มทั้งยืน และร้องไห้เสียใจมากเหมือนอนาคตของฉันขาดสะบั้นไป

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 211)

ประสบการณ์ข้างต้นมีสาระสำคัญที่ผู้เขียนบอกเป็นนัยว่าการเป็นโสเภณี คือ การถูกสังคมตวัดตลบไปแล้วว่าเป็นผู้หญิงชั่ว การลงข่าวหน้าหนึ่ง นับว่าเป็นความตั้งใจของสังคมที่นอกจากจะตีตราว่าโสเภณีเป็นคนเลว โดยเตือนภัยให้สังคมรับรู้ในวงกว้าง การตวัดตลบพิพากษาว่าเอรีต้องเป็นผู้ลักทรัพย์ชายที่ซื้อบริการอย่างแนบนอน มีเหตุจากความเชื่อฝังหัวว่าโสเภณีเป็นคนไม่ดี ถึงแม้ในภายหลังชายคนดังกล่าวจะเป็นพยานแก้ต่างให้ได้ แต่การกระทำของตำรวจและนักข่าวที่กล่าวมา ก็ฟ้องทัศนคติเชิงลบของสังคมที่มีต่อโสเภณี ทั้งนี้แม้ เอรี จะไม่ได้อธิบายความเป็นธรรมจากสังคมโดยตรงไปตรงมา แต่การเล่าเหตุการณ์ข้างต้นที่เป็นความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง รวมถึงการกระทำของสื่อมวลชนที่ต่างก็ตวัดตลบพิพากษานั้น ถือเป็นการซ่อนเร้นข้อวิจารณ์พฤติกรรมของสังคมที่ผู้เขียนอัตชีวประวัติเรื่องนี้กระทำได้อย่างแนบเนียนและยังแฝงการตั้งคำถามกับอำนาจสังคม ซึ่งตวัดตลบพิพากษาไปแล้วว่าโสเภณีหรือนักโทษหญิงเป็นสตรีที่ไม่ดี (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศวุฒิสสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

อย่างไรก็ตามผู้เขียน ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ก็ไม่ได้ปฏิเสธอันตรายจากอาชีพโสเภณี เอรี กล่าวที่จะยอมรับความสกปรกในเส้นทางของอาชีพนี้ ดังที่เธอบอกว่าติดยาเสพติดชนิดหนึ่งเกือบสิบปีในขณะที่ขายตัว โดยรู้ภายหลังเมื่อถูกจับว่าเป็น “ยาเสพติดชนิดวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2” เมื่อพิจารณาในแง่หนึ่งอาจเห็นเป็นความเวทนาที่เธอถูกขบวนการค้าโสเภณีหลอกให้เสพยาจนติด แต่อีกมุมผู้อ่านก็ได้รับรู้ความเลวร้ายในอาชีพค้ากามว่ายังพัวพันกับอบายมุขอีกด้วย ผลลัพธ์ซ่อนเร้นที่ผู้เขียนเผยอันตรายของวงการค้ากามออกมานั้น ย่อมเหนี่ยวนำให้ผู้อ่านสงสารเห็นใจเอรีมากยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ที่ถูกสังคมตวัดตลบพิพากษาอย่างไม่เป็นธรรม และการถูกเจ้าของธุรกิจค้ากามหลอกให้ติดยาแลกกับรายได้ระยะยาวจากการขายตัว และความสับสนในการบังคับหรือควบคุมให้ยังต้องขายตัวต่อไปตามคำสั่ง

การถูกขังคุกเกือบ 4 ปี แม้มุมหนึ่งจะได้รับความเห็นใจอย่างมากจากผู้อ่าน แต่เอรีก็ยังอาศัยงานเขียนอัตชีวประวัติของตนเล่าว่า ในระยะเวลาอันยาวนานนั้นเธอไม่เพียงได้ทบทวนความเสียหายจากการเลือกยึดอาชีพที่ผิดพลาด เธอยังได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยอาสาเขียนฎีกา อธิบายข้อเท็จจริง แก่ต่างให้แก่นักโทษหญิงที่ถูกยึดเย็ดข้อกล่าวหา เอรี เขียนฎีกาเพื่อกระตุ้นให้ทางการทบทวนและตรวจสอบคำพิพากษาอีกครั้ง ความสุขที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนทุกข์และได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น เธอบรรยายว่าฉัน...เป็นนักเขียนช่วยนักโทษ ใครๆ ที่ต้องโทษและมีโทษสูงๆ เข้ามา ก็จะมีคนแนะนำและพามาพบกับฉัน ฉันไม่เคยเรียกร้องค่าจ้างใดๆ ทั้งสิ้น...ในการที่ฉันต้องเข้าไปอยู่ในคุกนั้น ฉันเสียใจมากและต้องเสียโอกาสหลายๆ อย่าง แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ฉันภาคภูมิใจไปตลอดชีวิตที่ไม่มีวันลืมก็คือ การที่ฉันได้ช่วยนักโทษด้วยกันให้พ้นจากความทุกข์ ได้ลดโทษจากหนักให้เป็นเบาหรือบางคนโชคดีก็ได้กลับบ้านไปเลย ถึงแม้ฉันจะทำสำเร็จได้ไม่ครบทุกคนก็ตาม แต่ฉันก็ดีใจกับคนที่โชคดี เพราะฉันได้ทำงานสุดความสามารถแล้ว...”

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 215)

ข้อความข้างต้นที่สื่อผ่านวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเอรี มีนัยสำคัญคือ ประเด็นแรก การได้เล่าถึงคุณค่าความดีที่เธอช่วยเหลือนักโทษหญิงซึ่งถูกตัดสินอย่างไม่เป็นธรรมนั้น พฤติกรรมของเธอชี้คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พอจะบรรเทาความพร่องในชีวิตที่เคยหลงผิดเป็นโสเภณี และเป็นการพยายามสร้างเรื่องเล่าให้สังคมรับรู้ตัวตนของผู้เล่าในอีกด้าน ประเด็นที่สอง การที่เธอเขียนฎีกาจนทางการลดโทษ หรือบางรายถึงขั้นปล่อยตัวนักโทษหญิงนั้น ชี้เป็นนัยถึงความผิดพลาดของทางการในแง่กระบวนการไต่สวนความยุติธรรม นี่จึงแฝงการแสดงสู่สังคมที่เผยให้เห็นความบกพร่องของทางการที่ปฏิบัติต่อนักโทษหญิง

เมื่อพิจารณาในแง่ในงานเขียนของ ธันดดา ก็มีส่วนชี้ความบกพร่องของทางการให้สังคมรับรู้ ขณะเดียวกันก็เป็นการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมให้พิเคราะห์พฤติกรรมของเธออย่างถี่ถ้วนอย่าตวัดตลบเธอด้วยอคติ การขอให้สังคมทบทวนคำพิพากษาที่จะตีตราเธอว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีนั้น ธันดดา ยังอาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติเล่มนี้ เผยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้ผิดชอบชั่วดีในใจเธอ (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศวุฒิสสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ทั้งนี้ประสบการณ์ความปวดร้าวไม่ใช่เพียงการต้องฝ่าฝืนมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายบริการ หรือการถูกขังคุกหลายปีโดยไม่รู้ว่าจะถูกมอบหมายให้ติดยา แต่ชีวิตที่รู้ว่าเป็นต้นเหตุให้พ้อตรอมใจจนป่วยหนัก และไม่ได้อะไร

อธิบายให้เข้าใจก่อนที่พอจะเสียชีวิต นี่ก็เป็นอีกความรู้สึก ผิดบาปที่ ธนิตดา บอกเล่าให้ผู้อ่านรับรู้ ดังที่เธอบรรยายว่า “ทุกอย่างในคุกที่โหดร้ายฉันทนเจอมาหมด และยอมรับกรรมมา โดยตลอด แต่สิ่งที่ฉันเสียใจมากที่สุดในชีวิต คือ พ่อฉันเสีย ในขณะที่ฉันถูกต้องโทษอยู่ในคุกนั้น และไม่สามารถออกไป เผาศพพ่อได้ พ่อป่วย เพราะเครียด... โดยเฉพาะเรื่องของฉัน ฉันเหมือนคนบาปที่ไม่มีโอกาสได้เผาศพพ่อ” (ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 214)

การรู้สำนึกเป็นการชี้ถึงฐานะของผู้เขียนว่าที่แท้ ในตอนท้ายผู้เขียนก็รู้ผิดชอบชั่วดี ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ ข้ามแดน จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่บอกเล่า ทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิ ภาวะของผู้เขียน (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตติมา ประภาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

3. การซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคม

วรรณกรรมแนวอัตชีวประวัติ ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ ข้ามแดน สิ่งที่ผู้เล่าพยายามสื่อผ่านเรื่องเล่าของตน จุดประสงค์ หนึ่งก็เพื่อเป็นช่องทางการได้ระบายถ่ายเทความปวดร้าว และได้เล่าเรื่องราวชีวิตของตนให้สังคมรับรู้ในมุมกว้างยิ่งขึ้น (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตติมา ประภาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ประเด็นที่น่าสังเกตคือ ตลอดทั้งเรื่อง เอรีในฐานะ ผู้เล่าเรื่องราวตนเอง ได้พยายามสื่อสารให้สังคมรับรู้เส้นทาง ของอาชีพโสเภณีและกระบวนการค้าประเวณีนั้น เต็มไปด้วย ความรุนแรง การถูกเอารัดเอาเปรียบและการกดขี่ทางเพศ อาทิ “การถูกแมงดาซ่อมบังคับให้ขายตัว” “การถูกนายหน้าหักค่า หัวคิว” รวมถึงการถูกเจ้าหน้าที่รัฐฉวยโอกาสเรียกเก็บเงินแลก กับการไม่เอาผิดข้อหาค้าประเวณี

ความอัปยศในชีวิตข้างต้นเป็นสิ่งที่ เอรี อาศัย อัตชีวประวัติของตนบอกเล่าให้ผู้อ่านในวงกว้างเล็งเห็นความ เลวร้ายของสังคมที่อยู่รอบตัวเธอ ผู้อ่านจะได้รับรู้พร้อมกันไป ด้วยว่ามีอีกหลายกลุ่มบุคคล ที่สังคมอาจคาดไม่ถึงถึงจะทำตัว น่าละอายยิ่งกว่าโสเภณี โดยเหตุผลประโยชน์ทั้งจากการข่มเหง ด้วยร่างกายและอำนาจในหน้าที่ เอาเปรียบโสเภณีอย่างไร้ความ เมตตา

กล่าวได้ว่าด้วยการสื่อสารประเด็นดังกล่าวนี้ เอรี สามารถใช้งานเขียนเรื่องเล่าของตน กระตุ้นให้ผู้อ่านทบทวน ทศนะที่เคียดแค้นหรือตำหนิเธออย่างรุนแรง ให้มองเธอใหม่ ด้วยสายตาที่เป็นธรรมและเข้าใจเธอมากขึ้น ขณะเดียวกันการ บอกเล่าความปวดร้าวในประสบการณ์ตรงข้างต้นก็ยังเหนียว โนมให้สังคมเห็นใจเธอ (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตติมา ประภาศวุฒิสาร

(2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

ทั้งนี้ในอัตชีวประวัติฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน เอรี ยังได้บอกเล่าความรู้สึกนึกคิดในเบื้องลึกที่เธอและหญิงไทย อีกหลายคนเลือกยึดอาชีพโสเภณี และขายยชอบเขตไปขายตัว ถึงต่างประเทศว่า

โสเภณีหลายคนคิดอยู่อย่างเดียวกันว่าเมื่อกลับไป แล้วจะทำอย่างไรถึงจะได้กลับขึ้นมาญี่ปุ่นอีก ต่างคนก็ต่างคิดกันไปต่างๆ นานา บางคนก็คิดว่ากลับไป เมืองไทยแล้วจะกลับไปประเทศไหนกันต่อ แต่ฉันก็ ไม่เห็นว่าใครที่จะหยุดอาชีพนี้กันเลย เพราะมันเป็น อาชีพที่พวกเราคิดว่ามันหาเงินง่าย ถึงแม้ว่าบางครั้งพวก เราจะเจอปัญหาอันยิ่งใหญ่หรือขนาดว่าต้องหนีตายกัน... ตั้งหลายครั้งหลายคราว แต่ก็ไม่ใช่ดสักที”

(ธนิตดา สว่างเดือน, 2553, น. 190)

การบอกเล่าความนึกคิดข้างต้น ในแห่งหนึ่งกล่าวได้ว่า ผู้เล่าชีวิตตนเองอย่าง ธนิตดา มีความกล้าที่จะเปิดเผยและยอมรับ ความบกพร่องในความคิดของตน ครั้งที่ไปโสเภณีแล้วยังมุ่งจะ ไปขายตัวต่างประเทศต่อไป ขณะเดียวกันหากมองอย่างผิวเผิน การเล่าประสบการณ์ข้างต้นก็คล้ายจะแฝงนัยว่า ธนิตดาหรือ เอรี กำลังตำหนิเพื่อนโสเภณีของเธอด้วยที่ไม่รู้จักเลิกอาชีพตั้ง กล่าวแต่เมื่อพิเคราะห์ให้ลึกซึ้งจะพบประเด็นสำคัญที่ชวนคิดว่ ก็เพราะอาชีพโสเภณี “หาเงินง่าย แม้เจอปัญหาใหญ่... ขนาดต้องหนีตายหลายครั้ง ...ก็ไม่เข็ด” หากพิจารณาตามนัยนี้ แสดงว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญมากที่หญิงไทยหลายคนต้องเลือก โดยแลกกับศักดิ์ศรี คิดอีกแง่หนึ่งหากขนาดว่ายอมเสี่ยงเป็นเสี่ยง ตายและยอมทนกับความทรมาณปวดร้าวใจให้ได้เงินมาเลี้ยงชีวิต นั้นแสดงว่าหญิงไทยจำนวนมากมีปัญหาความยากจน ขาดแคลน รายได้ ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย

นัยข้างต้นของคำบอกเล่าในประสบการณ์ตรงของ ธนิตดาหรือเอรี ดังที่กล่าวมานี้ เรียกได้ว่าเป็นการสะท้อน ความบกพร่องของรัฐที่ไม่สามารถกระจายรายได้ให้ทั่วถึงคน ยากจน และยังไม่สามารถสร้างอาชีพที่มีรายได้พอเลี้ยงตัวและ ครอบคลุมไว้กับคนจำนวนมากของประเทศอีกด้วย การเล่าถึง ประสบการณ์ตรงที่ ธนิตดา ชี้ว่ามีโสเภณีเป็นจำนวนมากคืนรน จะไปขายตัวต่างประเทศ หากสังคมจะมองว่าเป็นความเสื่อมเสีย ของผู้หญิงดังกล่าวแล้ว สังคมก็คงต้องมองให้ลึกซึ้งและรอบ ด้านด้วยว่ามูลเหตุสำคัญส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้หญิงเหล่านั้น ทำตัวเสื่อมเสียก็คือความล้มเหลวในการกระจายรายได้ นี้ได้ แฝงการตั้งคำถามกับสังคมที่เผยให้เห็นความบกพร่องของรัฐที่ ยังมีจุดบอดในการบริหารจัดการเรื่องนี้

การสื่อความคิดเห็นในเบื้องลึกของธันดดาหรือเอรี ในประเด็นที่เล่าถึงการดิ้นรนไปขายตัวต่างแดนของหญิงไทยจำนวนมาก จึงมีนัยแฝงที่กระตุ้นให้ผู้อ่านพิจารณาบริบทของสังคม อันเป็นเงื่อนไขสำคัญส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้หญิงไทยหลายคนต้องขายตัวชายศักดิ์ศรี เมื่อพิเคราะห์ในมุมนี้ กล่าวได้ว่าการเผยแพร่ความนึกคิดและเล่าประสบการณ์ความดิ้นรนอย่างปวดร้าวใจในต่างแดนของธันดานั้น เธอสามารถซ่อนเร้นอธิบายต่อสังคมได้อย่างแนบเนียนพอๆ กับที่แฝงการวิพากษ์ความล้มเหลวในการทำงานของรัฐที่ดูแลช่วยเหลือคนจนได้ไม่ถึงขั้น เมื่อผู้อ่านในวงกว้างได้ย้อนคิดดังที่เอรีบอกเล่าประสบการณ์ดังกล่าวมานี้ เรื่องราวของเธอก็เสมือนเป็นคำแก้ต่างที่มีผลปล้ำรอยต่าง หรือข้อตำหนิตั้งที่สังคมเหยียดหยามความประพฤติของเธอด้วย (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

ทั้งนี้การสื่อสารเรื่องเล่าของธันดดา แม้ว่าเธอจะมีโอกาสได้ระบายถ่ายเทความทุกข์ทรมานใจผ่านเรื่องเล่าความเจ็บปวด แต่ก็ไม่ใช่ง่ายที่เธอจะยื่นต่อหน้าสังคมแล้วเผยเรื่องที่น่าละอายออกมา การสื่อสารวรรณกรรมประเภทนี้ ต้องอาศัยความกล้าและระยะเวลาในการทำใจยอมรับความผิดพลาด หรือความบกพร่องในประสบการณ์ตรงของผู้เล่า ที่จะสื่อความเสื่อมเสียของตนให้สังคมรับรู้ อนึ่งสำหรับ ธันดดา ในขณะที่เธอกำลังบอกเล่าความเหลวไหลในชีวิตเมื่อครั้งที่เป็นโสเภณีต่างแดนนั้นก็ชี้ความเติบโตทางความคิดในปัจจุบันที่เธอลังเห็นจุดบอดของตนในอดีต (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ดังที่เธอเล่าถึงการใช้ชีวิตที่หลงลืมเป้าหมายโดยใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเมื่อครั้งขายตัวที่ญี่ปุ่นว่า

ฉันเริ่มกลับมาคิดว่า ต่อไปนี้จะตั้งใจทำงานและจะไม่ละเทะเหมือนที่ผ่านมาอีก เหตุที่เป็นอย่างนั้นเพราะฉันรู้ตัวดีว่าเพราะอะไร ...เพราะความสนุก ความคึกคะนอง ทำให้ฉันลืมไปว่าฉันมาญี่ปุ่นทำไม และฉันกำลังจะไม่ได้อะไรกลับไป ดังนั้นฉันต้องทำตัวใหม่... ฉันถึงจะได้สานฝันของฉันต่อไป...

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 162)

ความหมายสำคัญจากการเล่าความบกพร่องในประสบการณ์ข้างต้น ธันดดา ได้ทำให้สังคมตระหนักว่าความเหลวไหลในการใช้ชีวิตก็สามารถแปรเป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้เจ้าของชีวิตได้เล็งเห็นความไร้แก่นสารของตัวเอง จุดบอดดังกล่าวในช่วงหนึ่งของชีวิตยังสามารถจุดประกายให้ได้พบทวนตัวเอง จนพบความหมายสำคัญหรือเป้าหมายของชีวิตที่เจ้าตัวหลงลืม กระทั่งละทิ้งไปกลางทางระหว่างที่จิตใจหลงไปกับ

สิ่งยั่วยวนจนทำตัวเสเพลดังเช่นที่ธันดดาหรือเอรีได้บอกกล่าว ผู้อ่านในวงกว้างผ่านประสบการณ์ตรงดังกล่าว นัยการได้เรียนรู้บทเรียนชีวิตที่ทบทวนและสกัดเอาแก่นสารจากความบกพร่องในอดีต เอรี บอกเล่าสังคมผ่านประสบการณ์ที่ยกมาข้างต้นนี้ นับว่าเธอได้อาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวดฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน เป็นสื่อสำคัญที่อธิบายให้สังคมรู้จักตัวตนใหม่ของเธอในปัจจุบันที่มีวุฒิภาวะ อันแปรเปลี่ยนไปแล้วจากตัวตนเก่าเมื่อครั้งอดีตที่ยังเขลา ความหมายที่สื่อตรงถึงผู้อ่านในวงกว้างดังกล่าวนี้ นอกจากมีผลเหนี่ยวนำให้สังคมทบทวนมุมมองในเชิงที่เคยตำหนิเธออย่างมีอคติ เอรียังได้รับความเห็นใจไปพร้อมกันเมื่อผู้อ่านได้ตระหนักว่าตนตัดสินหรือตีตราเธออย่างขาดความเข้าใจ และยิ่งล่วงรู้ถึงความทุกข์ทรมานในเส้นทางโสเภณีที่เธอถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกข่มเหง สังคมก็จะเปิดพื้นที่ให้เอรีได้มีตัวตน สามารถเรียกคืนศักดิ์ศรีความเป็นคนเฉกเช่นสมาชิกในสังคมทั่วไป (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

การพยายามอธิบายกับสังคมเพื่อขอความเป็นธรรมและกระตุ้นให้ทบทวนทัศนคติในการมองอาชีพโสเภณีด้วยความห่างไกลจากอคตินั้น ถือเป็นสาระสำคัญที่ ธันดดาหรือเอรี อาศัยวรรณกรรมอัตชีวประวัติของเธอ เรียกร้องให้สังคมไตร่ตรองความคิดเห็น โดยมองคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเขาด้วยสายตาที่เป็นกลาง (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) นัยข้อนี้เธอบอกกล่าวกับสังคมว่า

ฉันอยากบอกว่า อย่าแบ่งแยกคนที่อาชีพการทำงานอย่ามองแค่ตรงที่เราแตกต่างกันที่อาชีพ เพราะฉันได้สัมผัสกับบุคคลหลายสาขาอาชีพมาแล้ว ถ้าจะให้เปรียบฉันว่าพวกเค้ามีวัยยิ่งกว่าคนที่มีอาชีพอย่างพวกฉันซะอีก เพราะไม่สนใจว่าจะเป็ลูกใคร พี่วใคร เมียใคร ต่างคนต่างก็มาร่วมทำชั่วเช่นกัน มันน่าอายเหลือเกิน ฉันคิดว่าคนพวกนี้มากกว่าที่จะเป็นตัวสร้างปัญหาให้กับสังคม สิ่งหนึ่งที่ควรที่จะเลือก คือ เลือกเป็นคนดีจะดีกว่า เพราะถึงแม้ว่าคุณจะมีอาชีพที่เลวร้าย แต่ถ้าจิตใจคุณเป็นคนดี นั้นแหละมันยิ่งใหญ่สุดยอดแล้วของความเป็นคน

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 245-246)

ความเห็นข้างต้นที่เอรีสื่อสารถึงสังคมนั้น ประการแรก ผู้อ่านจะพบความกล้าของเธอที่มีจุดยืนในการแสดงความคิดเห็นโดยตรงไปตรงมาถึงคนในวงกว้างของสังคม ส่วนสาระสำคัญที่พยายามส่งถึงผู้อ่านนั้นก็นับว่ามีข้อชวนคิด ในประการที่สอง นั่นคือ

ผู้เล่าเรื่องได้พยายามกระตุ้นให้สังคมย้อนพินิจ คิดไตร่ตรองถึงมาตรฐานการตัดสินคุณค่าความเป็นคน ว่าเหมาะสมแล้วหรือที่จะใช้เกณฑ์ตายตัวจากการมองที่อาชีพแล้วพิพากษาคุณค่าความเป็นคน สารสำคัญข้อนี้เน้นว่าไม่นัยแฝง ในประการที่สาม ซึ่ง ธนิตดาหรือเอรี ได้อาศัยประสบการณ์ตรงมาแต่ให้เห็นว่าบุคคลบางอาชีพที่สังคมนับหน้าถือหน้านั้น เธอกลับได้สัมผัสแง่มุมที่มีความบกพร่องทางศีลธรรมยิ่งกว่าคนในอาชีพโสเภณีอย่างพวกเธอ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบางกลุ่มที่เรียกเก็บค่าหัวคิวจากพวกเธอ ทั้งยังเข้มแข็งบังคับให้พวกเธอมีเพศสัมพันธ์ด้วย ตัวอย่างในประสบการณ์จริงที่ธนิตดาเล่าถึงผู้อ่านนี้นับเป็นนัยสำคัญประการที่สี่ ซึ่งเธอมุ่งอธิบายกับสังคมให้ปรับทัศนคติ และมีความเห็นใหม่ที่ไม่ด่วนตัดสินคุณค่าคนด้วยสูตรสำเร็จเพียงการมองที่อาชีพภายนอก โดยหลังมีการพิเคราะห์ที่จิตใจและบริบทของชีวิต ที่เป็นเงื่อนไขในการผลักดันให้แต่ละคนเลือกยึดอาชีพเลี้ยงตัวแตกต่างกัน เมื่อผู้อ่านได้รับสารทางปัญญาเหล่านี้ ความมุ่งหมายสำคัญที่ธนิตดาพยายามอธิบายสถานะและศักดิ์ศรีความเป็นคนของพวกเธอก็จะได้รับความเข้าใจและการเห็นใจจากสังคมนั่นเอง (ผู้วิจัยงานของ ชุตติมา ประกาศาศุฒิสสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

4. การเยียวยาบาดแผลความทรงจำและการลบล้างตราบาป

การได้สื่อสารเรื่องเล่าความเจ็บปวด ในงานอัตชีวประวัติ ฉันทิคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดนนั้น นับว่าผู้แต่งได้ใช้โอกาสนี้ทบทวนและรื้อฟื้นประสบการณ์ความปวดร้าวในอดีตของตน นับตั้งแต่การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว ความทุกข์ทรมานในกระบวนการค้าประเวณี ทั้งการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกบังคับกดขี่ให้ค้าประเวณี การถูกเอารัดเอาเปรียบและการถูกสังคมเหยียดหยาม กล่าวได้ว่าความโหดร้ายเหล่านี้ได้สร้างความเจ็บปวดต่อเธอมาเป็นเวลานาน การที่เธอได้เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตที่พบความโหดร้ายนี้ ถือเป็นช่องทางที่ทำให้เธอได้ระบายความปวดร้าวและความคับข้องใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าว (ผู้วิจัยงานของ ชุตติมา ประกาศาศุฒิสสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ฉันทิคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ผู้เล่าได้ใช้การเขียนวรรณกรรมอัตชีวประวัติเป็นช่องทางของการเปิดพื้นที่ให้กับตนเอง กล่าวคือ ใช้การเล่าชีวิตตัวเองเพื่อเผยตัวตนในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะการเล่าถึงความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทย ซึ่งไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงข้อหาค้าประเวณี นับว่าการถูกพิพากษาจากสังคมไม่เพียงได้สร้างความปวดร้าวให้ ธนิตดา

แต่ข้อตำหนิรุนแรงนั้นยังสร้างความกระดากกายแก่เธอจนเกิดความรู้สึกเป็นตราบาป รวมถึงสังคมยังผลักให้เธออยู่ในสถานะคนชายขอบที่เป็นผู้หญิงไม่ดี ความรุนแรงของปัญหาที่ปะทะตัวเธอนี้ ทำให้ ธนิตดา ต้องเผชิญกับความเลวร้าย มีชีวิตที่ผันผวน ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้เธอมีมุมมองต่อชีวิตและสิ่งรอบตัวเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะข้อตำหนิรุนแรงที่สังคมพิพากษา การเผยแพร่เรื่องเล่าชีวิตของเธอจึงมีนัยยะประการแรกเป็นการทำทลายความรู้สึกตราบาปที่สังคมตีตราเธอ ส่วนนัยยะประการที่สองนับเป็นการก้าวข้ามความอับอายที่เธอกำลังเล่าเรื่องราวชีวิตที่บกพร่อง ขวนสั้งเวช เพื่อให้ได้รู้จักและเรียนรู้ประสบการณ์อันเป็นบทเรียนชีวิต ที่จะสร้างตัวตนใหม่หลังจากตีความประสบการณ์อันผิดพลาดของตัวเอง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เล่าได้เห็นกลับไปทบทวนความบกพร่องต่าง ๆ ในอดีต เพื่อนำมาสู่การปลดปล่อยตนเองออกจากความทุกข์หรือตราบาปที่เก็บบกอยู่ภายในใจของเธออีกด้วย (ผู้วิจัยงานของชุตติมา ประกาศาศุฒิสสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

ทั้งนี้ ไนย์ (Nye, 2000, p. 405-406 อ้างถึงใน ชุตติมา ประกาศาศุฒิสสาร, 2551) ชี้ว่าการที่ผู้ปวดร้าวใจ อย่างเช่นผู้ป่วย มีความลำบากในการดำเนินชีวิตจนทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวหรือแปลกแยกกับสังคม การสื่อสารผ่านเรื่องเล่า หรือการสื่อสารผ่านงานเขียนอย่างเช่นผู้ป่วยในเรื่องเล่าความเจ็บป่วย นั้นนับว่ามีบทบาทสำคัญ ในแง่ที่ผู้เล่าได้ร่วมแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น โดยเฉพาะการเล่าให้ผู้ที่มิใช่ชดชกรมคล้ายคลึงกับตนได้ร่วมรับรู้ทุกข์สุข นับเป็นส่วนหนึ่งของการเปิดเผยตัวตน และยังช่วยบรรเทาความโดดเดี่ยว หรือความแปลกแยกจากสังคมอีกด้วย ไนย์ (Nye, 2000, p. 405-406 อ้างถึงใน ชุตติมา ประกาศาศุฒิสสาร, 2551) กล่าวถึงบทบาทของเรื่องเล่าความเจ็บป่วยที่มีความสำคัญในการเยียวยาผู้ป่วย ซึ่งบอกเล่าผ่านงานเขียนของตัวเองว่า การบอกเล่าเรื่องราวกับผู้อื่นผ่านการเขียนบันทึก เป็นการได้ปลดปล่อยอย่างหนึ่งช่วยให้ผู้ป่วยได้ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของตนเอง อีกทั้งยังสร้างความหมายของตัวตนขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ชุมชนที่เกิดจากการบอกเล่าและแบ่งปันประสบการณ์ ช่วยทำให้ผู้ป่วยรู้สึกว่าตนไม่ได้โดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง เพราะยังมีเพื่อนที่คอยรับฟัง แบ่งปันประสบการณ์ หรือร่วมชะตากรรมเดียวกับตน ผู้ป่วยรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ดังกล่าวนี้นับเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาเยียวยาจิตใจของผู้เล่า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกข์กับผู้อื่นผ่านงานเขียนอัตชีวประวัติ นับเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เล่าประสบการณ์ตนเองได้เยียวยาบาดแผลความทรงจำที่เกิดขึ้น ความรู้สึกเป็นตราบาปหรือความปวดร้าวใจ จะบรรเทาลงเมื่อผู้เล่าและผู้รับสาร

จากเรื่องเล่าได้เรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์กัน (ชุดิมา ประกาศุฒิสาร, 2551) ในกรณีของ ธันดดา เธอได้ย้อนทบทวนและเรียบเรียงเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองออกมาในรูปแบบวรรณกรรมอัตชีวประวัติ เธอส่งเรื่องราวชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ผ่านการประกวด Non Fiction จนมีผู้สังเกตเห็นว่าเรื่องเล่าความเจ็บปวดในชีวิตของเธอที่ตีแผ่ให้สังคมรับรู้ นั้น เป็นบทเรียนชีวิตที่มีคุณค่า จึงสมควรได้รับรางวัลชนะเลิศประจำปี พ.ศ. 2553 การตัดสินใจกระทำการดังกล่าว หรือการแสดงออกของ ธันดดา ในลักษณะข้างต้นนี้ นับเป็นการเปิดเผยให้สังคมรับรู้เรื่องราวของเธอและเป็นการสร้างตัวตนใหม่ โดยปรับทัศนคติของสังคมให้รู้จักตัวเธออย่างรอบด้านมากขึ้น นี่ถือว่าเป็นหนทางที่ ธันดดา แสดงออกเพื่อลบภาพข้อติตราของสังคม และช่วยบรรเทาตราบาปในใจเธอด้วย (ผู้วิจัยงานของ ชุดิมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

อย่างไรก็ตามเรื่องเล่าความเจ็บปวด ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดนได้เกิดขึ้นจากเหตุผลที่ผู้เล่า ถูกสังคมรังเกียจเคียดแค้น ดังนั้น สำนักทางสังคมและการเคลื่อนไหวของเธอในฐานะนักเขียน ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศประจำปี นับเป็นบทบาทและสถานภาพใหม่ที่เธอชูขึ้นเพื่อชี้แจงต่ออคติของสังคมพร้อมกับพยายามสื่อสารอย่างรอบด้านถึงตัวตนเบื้องลึกของโสเภณีและนักโทษหญิงในข้อหาค้าประเวณี กล่าวได้ว่า ธันดดา ใช้งานเขียนของเธอเป็นช่องทางปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อคนกลุ่มดังกล่าวประเด็นนี้เด่นชัดใน “คำอุทิศ” ที่เธอกล่าวว่า “แต่เพื่อนร่วมชะตากรรม โดยเฉพาะนักโทษหญิง ข้อหาค้าประเวณีที่ถูกกักขังอย่างไม่เป็นธรรม ขอให้อดทน... หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นเสมือนคำร้องทุกข์ที่ช่วยเปล่งเสียงแทนพวกเขาได้ไม่มากนักน้อย” (ธันดดา สว่างเดือน, 2553, คำอุทิศ) (ผู้วิจัยงานของ ชุดิมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

การถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ทำให้ ธันดดา แสวงหาทางออกโดยใช้งานเขียนอัตชีวประวัติที่เผยแพร่ตัวตนของเธอเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างเครือข่าย ทั้งกลุ่มที่เป็นโสเภณีและนักโทษหญิงที่ถูกขังด้วยข้อหาค้าประเวณี สตรีเหล่านี้มีภาพลักษณ์แง่ลบและต้องปิดบัง หลบซ่อนจากการจับจ้องของสังคม การตระหนักถึงความปวดร้าวของตนเองกับเพื่อนทุกข์ที่อยู่ในสถานะเดียวกันทำให้ธันดดาหรือเอรี ซึ่งมีบทบาทใหม่เป็นนักเขียนรางวัลชนะเลิศอาศัยสถานภาพดังกล่าวแสดงตัวในฐานะผู้นำกลุ่มที่ร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม พร้อมทั้งอธิบายแง่มุมชีวิตของเธอกับเพื่อนร่วมชะตาให้สังคมได้รับรู้อย่างลึกซึ้ง การได้แจกแจงหรือตีแผ่ประสบการณ์ชีวิตอย่างรอบ

ด้านให้ผู้อ่านในวงกว้างได้เห็นแบบปรุโปร่ง ถือเป็นการสร้างพื้นที่ให้แก่ตัวเธอและเพื่อนทุกข์ร่วมเคราะห์กรรมได้มีตัวตนให้สังคมเห็นใจ พร้อมกับได้เยียวยาความปวดร้าว อันเป็นตราบาปที่สังคมเหยียดหยามให้ได้บรรเทาเบาบางลงด้วย (ผู้วิจัยงานของ ชุดิมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

ทั้งนี้ ธันดดา ยังอาศัยการเผยแพร่ตัวตนบนพื้นที่สาธารณะในลักษณะที่เป็นแบบอย่างอันดีเพื่อลบภาพลักษณ์เก่าที่ถูกสังคมตีตรา นี่ถือเป็นอีกหนทางของการเยียวยาความบอบช้ำทางใจที่บรรเทาได้ด้วยการอุทิศตัวช่วยเหลือเพื่อนร่วมชะตากรรมดังที่เธอเล่าว่าในอดีตเมื่อครั้งเป็นนักโทษเรือนจำ เธอได้ช่วยเจ้าหน้าที่ทำประวัตินักโทษให้ถูกต้องและใส่ข้อมูลอย่างรอบด้าน รวมทั้งเธอยังอาสาเขียนฎีกา อธิบายข้อเท็จจริง แก่ต่างให้แก่นักโทษหญิงที่ถูกยึดเยียดข้อกล่าวหาอีกด้วย ในปัจจุบันนี้ ธันดดา ก็ยังอาสาทำหน้าที่ดังกล่าวต่อไป อีกทั้งยังเป็นวิทยากรพิเศษในเรือนจำหญิงร่วมกับ อรสม สุทธิสาคร เพื่อเล่าประสบการณ์ชีวิตและให้แง่คิดแก่นักโทษหญิงดังกล่าวได้อดทนและเรียนรู้บทเรียนจากความผิดพลาดในประสบการณ์อดีต (ผู้วิจัยงานของ ชุดิมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

นอกจากนี้การเยียวยาความรู้สึกที่เป็นตราบาปของ ธันดดา ซึ่งเคยทำตัวบกร่องผิดพลาดมาก่อนนั้น เธอยังให้บทเรียนชีวิตและแง่คิดด้วยการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การเล่าเรื่องชีวิตตนเองในสังคมออนไลน์อย่าง Facebook การออกรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ อาทิ รายการเจาะใจ รายการเช้าข่าวข้น การเขียนคอลัมน์ “ฉันคือเอรี ผู้หญิงชายตัว” ในเว็บไซต์มติชนออนไลน์ การเขียนคอลัมน์ “ฉันคือเอรี” “โสเภณีอินเตอร์: คลื่นหาคาพย์ชีวิตอดีตนางงามตุ๊กระจก” และ “ธันดดา สว่างเดือน” ในเว็บไซต์ ASTV ผู้จัดการออนไลน์ เป็นต้น การกระทำดังกล่าว นอกจากธันดดาได้บรรเทาความรู้สึกผิดพลาดของชีวิตในอดีต เธอยังได้พยายามปรับทัศนคติของสังคมที่มีต่อเธอ ให้สังคมรับรู้ตัวตนด้านอื่นๆ ของเธอ (ผู้วิจัยงานของ ชุดิมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

เมื่อพิจารณาอีกนัยหนึ่งการที่ ธันดดา ได้ระบายความรู้สึกถึงการเลือกเส้นทางชีวิตที่ผิดพลาด การได้คิดในประสบการณ์ช่วงนั้นแล้วสื่อสารเรื่องเล่าชีวิตออกมา ถือเป็นวิธีการที่เธอได้ทำความเข้าใจความบกพร่องของตนเอง และเกิดเป็นผลการเรียนรู้บทเรียนชีวิต (ผู้วิจัยงานของ ชุดิมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) ดังที่ ธันดดา เล่าถึงความผิดพลาดที่ลึกลับได้เสียกับญาติ และได้ตระหนักถึงความรู้สึกของคนในครอบครัวที่ผิดหวังกับพฤติกรรมของเธอว่า

ถึงแม้ว่าแต่ก่อนพี่จะร้ายกาจกับฉัน ไล่ตีไล่ฆ่าฉัน แต่ฉันก็พอจะรู้สึกความรู้สึกของพี่ในตอนนั้นคือ พี่เห็นว่าฉันกับอ้ออดเป็นญาติกัน ใช้นามสกุลเดียวกัน ย่อมที่จะมาเป็นพี่เมียกันไม่ได้ และความคิดเช่นนี้ก็มีความคิดเดียวกันกับทุกคนในครอบครัวของฉัน...จริงๆ แล้ว ก็ถูกของพวกเค้า ฉันผิดเองที่เปลืองใจง่าย... และน่าจะมีความคิดที่ดีกว่านี้ ไม่งั้นชีวิตของฉันอาจจะไม่ได้เป็นอย่างนี้ก็ได้ ฉันอาจจะได้เรียนสูงๆ มีงานดีๆ ทำ อาจจะมามีสามีที่ดีในวันข้างหน้า และอาจจะไม่ต้องมาเป็นผู้หญิงขายตัวอย่างทุกวันนี้ ฉันเสียใจที่คิดผิด ฉันเสียใจที่ไม่ได้เรียน เสียใจที่ไม่ได้ทำตามฝัน...

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 77-78)

การที่ธันดดาได้สารภาพความผิดของตัวเองออกมา ไม่เพียงช่วยระบายความคับข้องใจกับสิ่งที่ตนทำขึ้น การได้เปิดบาดแผลในใจของตน ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจในความบกพร่องของตัวเองพร้อมกับรู้จักใคร่ครวญถึงความรู้สึกนึกคิดของคนรอบข้างไปพร้อมกัน นับว่าการยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองที่ตัวเธอร์หรือธันดดา ได้ตระหนักนี้ถือเป็นผลจากการได้ทบทวนประสบการณ์ในอดีต จนสามารถเล็งเห็นความผิดพลาดของตน (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

เมื่อ ธันดดา รู้จักคิดจนยอมรับความผิดพลาดของตนเอง ก็จะเกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำที่บกพร่องในอดีตของตัวเอง บทเรียนชีวิตที่ทำให้ ธันดดาหรือเอรี่ ได้ตระหนักในข้อนี้ส่งผลให้เธอแสดงความรับผิดชอบต่อการเลือกเส้นทางที่ผิดพลาดของตน พร้อมกับปกป้องคนในครอบครัวที่ไม่ได้รู้เห็นกับพฤติกรรมเสื่อมเสียของเธอ ดังที่ ธันดดา สารภาพผิดต่อพ่อแม่และคนในสังคมถึงการเลือกเป็นโสเภณีของเธอว่า

พ่อแม่ของฉันเป็นคนดี สิ่งใดที่เกิดขึ้นกับตัวของฉันฉันถือว่าเป็นเกิดจากการกระทำของตัวเองทั้งสิ้น พ่อแม่ไม่ได้มานิยมหรือส่งเสริมเห็นดีเห็นงามด้วย และฉันเชื่อว่าถ้าพ่อแม่ของฉันรู้ว่าฉันไปทำงานอะไรมา แกทั้งสองก็คงจะเจ็บปวดและไม่สบายใจอย่างแน่นอน

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 74)

การแสดงความรับผิดชอบของ ธันดดา ข้างต้น มีนัยของการสารภาพเพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดบาปของตนเอง และขณะเดียวกันผู้เล่าอย่างเอรี่ก็ได้แสดงให้เห็นบุคลิกภาพของเธอด้วย กล่าวได้ว่าการได้เขียนเล่าเรื่องราวในประสบการณ์ชีวิตนับเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างความเติบโตทางความคิดให้แก่เจ้าของ

เรื่องเล่า นี้ยังเป็นการสื่อตัวตนด้านอื่นของผู้เล่าให้สังคมรับรู้ด้วย (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์) การรู้คิดจากบทเรียนชีวิตนี้ สื่อชัดในตอนท้ายเรื่องเล่าดังกล่าว เมื่อผู้เล่าคือธันดดาได้แสดงความคิดเห็นว่า

สิ่งที่ทำให้ฉันมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนบนโลกนี้... ไม่ว่าใครจะมาจากไหน ทำงานอะไร สูงต่ำขนาดไหนก็มีความเป็นมนุษย์... คือ รัก โลก โกรธ หลง ...ความแตกต่างตรงนี้ดีกว่าที่เค้าชอบแบ่งชนชั้นระหว่างคนทำงานดี ๆ กับผู้หญิงขายบริการอย่างพวกฉัน...

(ธันดดา สว่างเดือน, 2553, น. 231)

คุณค่าชีวิตที่ธันดดาได้เรียนรู้ว่ามีความสูงต่ำตามรัก โลก โกรธ หลง เป็นสิ่งที่เธอเข้าใจได้ดีเพราะมีเส้นทางชีวิตที่ต้องประสบกิเลสคนอันหลากหลาย การได้เรียนรู้ข้างต้นจึงนับเป็นบทเรียนชีวิตที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงในอาชีพโสเภณี และด้วยการมีชีวิตดั่งสิกรองรับกับตัวตนภายในคน ธันดดาหรือเอรี่ จึงตระหนักว่าความหมายของคนที่จะตัดสินคุณค่ากันนั้น ไม่ได้ขึ้นกับอาชีพที่ต่างกัน แต่ควรพิเคราะห์ที่ความต่างในการระงับจัดการกิเลสทั้งสี่ของคนเรามากกว่า การได้รู้จักชีวิตและความหมายความเป็นคน นับเป็นสถานภาพใหม่ของ ธันดดาหรือเอรี่ ที่ได้บทเรียนจากการเล่าเรื่องราวความเจ็บปวดในชีวิตของเธอ บุคลิกภาพที่เติบโตขึ้นเมื่อสื่อสารความหมายของชีวิตผ่านวรรณกรรมอัตชีวประวัติของตัวเอง ทำให้ ธันดดาหรือเอรี่ เยียวยาบาดแผลในใจตนเองสำเร็จ พร้อมกับมีตัวตนใหม่ต่อการรับรู้ของสังคมในฐานะนักเขียนผู้มีความคิดที่เติบโต และให้แง่คิดแก่ผู้อื่นได้ด้วยบทเรียนชีวิตในประสบการณ์ตรง (ผู้วิจัยดูงานของ ชูติมา ประกาศุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

■ สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์เรื่องเล่าความปวดร้าว ฉันคือเอรี่ กับประสบการณ์ข้ามแดน ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ ชูติมา ประกาศุฒิสาร (2551) ที่ศึกษาเรื่อง “เขียนชีวิต ลิขิตตัวตน: เรื่องเล่าความเจ็บป่วยในเฮตส์ไดอารี” เป็นแนวทางการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าเรื่องเล่าฉันคือเอรี่ฯ เป็นบทเรียนชีวิตที่ผู้เล่าได้เรียนรู้ความหมายและคุณค่าของความเป็นคน ฉันคือเอรี่กับประสบการณ์ข้ามแดน ของธันดดา สว่างเดือน เขียนขึ้นเพื่อบอกเล่าความปวดร้าวที่ถูกสังคมโจมตีในฐานะโสเภณีไทยที่ไปขายตัวต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงขอค่าปรับประเวณี ธันดดาหรือเอรี่ อาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือซ่อนเร้นคำอธิบายต่อสังคมเป็นการชี้แจงกับคนรอบข้าง

นอกจากนี้การได้เล่าเรื่องของตนเองออกมา ยังเป็นการได้พบทวนและค้นหาแก่นสารในประสบการณ์ความเจ็บปวดด้วย (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

อนึ่งการที่ ธนิตดา เป็นนักโทษหญิง ถูกคุมขังด้วยข้อหา ค้าประเวณี นั้นยังเป็นตราบาปและแผลฝังใจ ภาวะดังกล่าวคือความเลวร้ายต่อสภาพความเป็นหญิงที่สังคมตีตรา ดังนั้นการเล่าเรื่องอัตชีวประวัติผ่านงานเขียนของ ธนิตดา จึงดูคล้ายการเล่าชีวิตที่สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าความเป็นคน กล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องของ ธนิตดา ไม่ใช่เพียงคำให้การต่อสังคม แต่ยังเป็น การแลกเปลี่ยนและสื่อสารประสบการณ์ความเจ็บปวด ที่สำคัญมีประเด็นแฝงเร้นด้านการท้าทายข้อตำหนิของสังคมที่ตีตราเธอ ในฐานะโสเภณีและนักโทษหญิง นี่นับเป็นการใช้เรื่องเล่าของเธอเพื่อตั้งคำถามกับสังคมซึ่งพิพากษาไปแล้วว่าทั้งโสเภณี หรือนักโทษหญิงก็ล้วนเป็นสตรีที่ไม่ดี วรรณกรรมเรื่องนี้ของ ธนิตดา เป็นเหมือนการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน อันจักทำให้เธอได้พ้นจากสถานะจำเลยของสังคม นี่นับเป็นการอาศัยเรื่องเล่าในชีวิตตนเองสื่อให้สังคมรับรู้ตัวตนด้านอื่นๆ ของผู้เล่า นอกจากนี้อัตชีวประวัติ ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน ยังเป็นวรรณกรรมที่ช่วยบรรเทาความกดดันและเยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

ทั้งนี้ไม่เพียงการร้องขอความเป็นธรรมจากสังคม ธนิตดา หรือเอรี ยังอาศัยงานอัตชีวประวัติของเธอเรียนรู้ความบกพร่องที่ผ่านมา ขณะเดียวกันการเผยความคิดดังกล่าวให้สังคมรับรู้ก็เสมือนอาศัยเรื่องเล่าความเจ็บปวดของตน เป็นช่องทางอธิบายความผิดพลาดที่สังคมด่วนตัดสินเธอ ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน จึงเป็นวรรณกรรมเรื่องเล่าความเจ็บปวดที่บอกเล่าทั้งความบกพร่อง ผิดพลาดในชีวิตและเผยความเติบโตทางวุฒิภาวะของผู้เขียน พร้อมกับอาศัยเป็นช่องทางสร้างการรับรู้ถึงตัวเธอในแง่มุมมองอื่นๆ เพื่อสังคมจะได้บรรเทาอคติต่อเธอ (ผู้วิจัยดูงานของ ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร (2551) เป็นแนวทางการวิเคราะห์)

■ เอกสารอ้างอิง

กรองกาญจน์ อัมมาเยสุนทร. (2556). เลื่อนราง พลาญ-เผย หลอกหลอน: เรื่องเล่าบาดแผลของเหยื่อความรุนแรง ในครอบครัว. *วารสารอักษรศาสตร์*, 42(1), 107-136.

ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร. (2551). เขียนชีวิต ลิขิตตัวตน: เรื่องเล่า ความเจ็บป่วยใน เอดส์ไดอารี่. *วารสารอักษรศาสตร์*, 37(1), 128-170.

ดวงมน จิตรจันทน์. (2556). *วรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

ธนิตดา สว่างเดือน. (2553). *ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

Frank, A. (2002). *At the will of the body: Reflections on illness*. New York: Mariner Books.

Nye, E. (2000). *Writing and healing*. Illinois: National Council of Teachers of English.